

שאשא-ביטון כיסתה באפלה את המהות של פרס ישראל

שרת החינוך הייתה צריכה לגשת להחלטה בעניין פרופ' עודד גולדרייך בשכל ישר ותוך הפעלת שיקול דעת וענייניות. אך מתברר כי העיסוק במקרתיזם פופוליסטי והקריצה לבייס מדומיין חשובים לה יותר

היו ציפיות מיפעת שאשא-ביטון. לא שתשנה את עורה ותהפוך לאשת שמאל ליברלית כמו תמר זנדברג, אלא שלפחות תשכיל, כשרת החינוך, להפריד בין הישגיו במתמטיקה ומדעי המחשב של פרופ' עודד גולדרייך לבין דעותיו הפוליטיות. הבחירה אם להעניק לגולדרייך את הפרס ולתקן את העוול המתגלגל כלפיו, לא הייתה אמורה להיות נגועה במקרתיזם פופוליסטי שמחטט בעברו.

העובדה שגולדרייך חתם על עצומה המתנגדת לשיתוף פעולה אקדמי עם אוניברסיטת אריאל אינה רלוונטית בשום צורה לעניין פרס ישראל. הוא נשלל מגולדרייך על-ידי יואב גלנט, איש מאותגר אופקים מהעידן הביביסטי, ששום הישג בעברו לא באמת הצדיק שיכהן כשר חינוך בישראל, אבל משאשא-ביטון, אשת חינוך בהשכלתה, ניתן היה לצפות שהיא תיגש להחלטה החשובה הזו שהתגלגלה לפתחה בשכל ישר, תוך הפעלת שיקול דעת וענייניות ותצרף אליה גם את חוות דעתו הברורה של בית המשפט העליון.

התבדינו. מרה וצורבת היא האכזבה. "אינני יכולה להעניק את הפרס על הישגים אקדמיים, מרשימים ככל שיהיו, למי שקורא לחרם על מוסד אקדמי ישראלי", נימקה שאשא-ביטון את החלטתה. בדבריה נשמעה יותר כמו מירי רגב ופחות כמו שרה בממשלת השינוי, משום שלא שינתה דבר מתפיסתה של חברתה לשעבר למפלגה.

העליהם על שאשא-ביטון מוצדק. פרס ישראל אינו מוענק על הגות או עמדה פוליטית אלא על הישגים יוצאי דופן, והגיע לפרופ' גולדרייך לקבלו. ההתחשבות הקורצת לבייס מדומיין מהעבר הפכה אותם לקורבן בעל כורחו של התכתשויות פוליטיות, והיא פסולה מהיסוד. שאשא-ביטון, שסומנה בעיני רבים כהבטחה גדולה, כפוליטיקאית נחושה שלא חוששת להביע בדרכי נועם עמדות החורגות מהתלם, התגלתה בצומת הקריטי הזה כפחדנית וחשוכה. המסר שהעבירה למדענים וגם לדורות הבאים הוא שלא משנה כמה הישגיהם יהיו עילאיים ולא משנה איזה כבוד יביאו, אם הם לא מאמינים שהכיבוש היא האופציה היחידה - שלא יצפו להכרה כלשהי מהמדינה.

בהחלטתה האומללה כיסתה שאשא-ביטון באפלה את המהות העמוקה ביותר של פרס ישראל. ועדת השופטים שהעניקה לפרופ' גולדרייך את הפרס תחזור ותעתור לבג"ץ ונתר רק לקוות שהצדק יעשה אחת ולתמיד בהרכב שופטים רחב, כי זהו עניין עקרוני. עד אז ניאלץ לחיות עם התובנה העגומה ששרת החינוך של ישראל נכשלה במבחן הבסיסי של כל מדינה דמוקרטית ונאורה - החינוך לחשיבה נקייה שאינה נגועה בפוליטיזציה. חשוב לומר בהקשר זה כי בזמנו ציפיתי שכל הזוכים האחרים בפרס יסרבו לקבלו לאות הזדהות עם פרופ' גולדרייך. גם זה לא קרה.

בניגוד לשר המשפטים, גדעון סער, העומד מאחורי הבטחותיו לבוחר ומקדם חקיקות ללא מורא, נראה כי שאשא-ביטון, יד ימינו, עסוקה בעיקר בהתנגחות הפוליטית. אין ממנה בשורות מעוררות השראה. קולה אינו נשמע גם סביב הדיווחים ששוטפים את התקשורת על תלמידים שסובלים מחרמות, על האלימות הגואה בבתי הספר ועל המורים המיואשים שמתפטרים כי אינם יכולים עוד. טרם ראינו אותה מובילה רפורמה מקיפה שתטפל בבעיות אלה. כנראה שהעיסוק בפופוליזם זול זולל את הזמן היקר לתיקון המעוות. עצוב לחשוב שה"שאשא-שאשא-פקה-פקה" כנראה לא לגמרי רחוק מההמציאות.